

Čelní představitelé Plzeňského kraje jednali se starosty o úložišti radioaktivních odpadů.

Informace o jednání starostů tzv. lokality BŘEZOVÝ POTOK na Horažďovicku s hejtmánem Plzeňského kraje (PK) Rudolfem Špotákem a náměstký Petrem Vankou a Ing. Josefem Bernardem v Plzni 20. 2. 2023.

V pondělí 20. 2. 2023 proběhlo v prostorách Krajského úřadu Plzeňského kraje jednání o problematice úložiště vysoce radioaktivních odpadů na Horažďovicku. Starostky a starostové z 10 ohrožených obcí na Horažďovicku o toto setkání požádali hejtmana PK R. Špotáka na konci ledna.

Mapa ORP Horažďovice s vyznačením správních území obcí dotčených úložištěm, více jak polovina území ORP:

Dotčené obce hlubinným úložištěm na Horažďovicku, tzv. lokalita Březový potok:

- Obec Břežany – Mgr. M. Metličková (starostka) - 1 místní část
- Město Horažďovice – Ing. Michael Forman (starosta) - 8 místních částí
- Obec Chanovice – P. Čotek (starosta) - 6 místních částí
- Obec Kovčín – Š. Franko (starosta) - 1 místní část
- Obec Kvášňovice – M. Strolený (starosta) - 1 místní část
- Obec Malý Bor – Ing. O. Zikmund (starosta) - 4 místní částí
- Obec Maňovice – Ing. L. Kotlářová (starostka) - 1 místní část
- Obec Olšany – Z. Kříž (starosta) - 1 místní část
- Obec Pačejov – Ing. J. Vavříčka (starosta) - 5 místních částí
- Obec Velký Bor – V. Zábranský (starosta) - 3 místní části

Nesouhlas s umístěním úložiště do lokality zvané Březový potok opakovaně vyjadřuje jednomyslně všech deset dotčených obcí. Což je doložitelné usneseními zastupitelstev obcí po všechna volební období od roku 2003, po která se problematikou zabývají.

Na úvod vystoupili zástupci obcí se základními informacemi, souhrn provedl P. Klásek:

- První oznámení ze strany MPO a SÚRAO se dostalo 6 obcím z lokality v létě 2003. Tehdy jim bylo sděleno: „*Jste v užším výběru státem vytipovaných míst v ČR. O dalších postupech bude rozhodovat MPO a Vláda. Obce nebudou mít žádná práva do celého procesu zasahovat*“.
- Po direktivním rozšíření dotčeného území v roce 2021 se problematika hlubinného úložiště na Horažďovicku přímo týká 10 samosprávných celků a jejich 31 sídel. Jde o 10.000 lidí zde trvale bydlících. Jde o víc jak polovinu ORP Horažďovice u řeky Otavy pod památnou Práchní.
- V ČR nyní státní instituce uvažují již jen o 4 lokalitách. Jedna je právě v Pošumaví.
- Stát navrhuje budování nových jaderných reaktorů, a tím i zvyšování množství vyhořelého jaderného paliva, vše bez jasné a obecně přijatelné představy o tom, jak problém radioaktivního odpadu vyřešit. Jeho trvalým uložením do země bez možnosti vyjmutí připravuje stát budoucí generace o možnost nalézt jiné, dlouhodobě bezpečnější řešení.
- Před 20 roky bylo uvažováno o podzemní ploše k ukládání 190 ha, následně přes 300 ha a nyní se jedná již o více jak 500 ha. K tomu nadzemní provozní areál, doprovodné stavby a komunikace.
- Nynější míra zapojení obcí do procesu rozhodování o výběru lokality pro úložiště je naprosto nedostatečná. Skutečně efektivní může být jen tehdy, pokud obce a občané mohou ovlivnit, zda v dané lokalitě vůbec bude proces pokračovat a jakým způsobem. To lze zajistit jedině uložením povinnosti MPO vyžádat si před zahájením konkrétního řízení souhlas obcí. Obce nemohou být přeci opomíjeny v tak zásadním rozhodování o budoucnosti našeho pošumavského kraje.
- Připomenuto bylo programové prohlášení vlády: "*Budeme pokračovat v přípravě hlubinného úložiště radioaktivního odpadu. Posílíme práva dotčených obcí při případném rozhodování o umístění hlubinného úložiště. Budeme vyhodnocovat i jiná řešení, než je konečné umístění hlubinného úložiště v ČR.*"

Hejtmán R. Špoták byl překvapen velkým počtem zástupců obcí a jejich rozhodným postojem. Což svědčí o velkém zájmu občanů v ohrožených místech a jejich vztahu k regionu.

Potvrdil, že je stále platné usnesení zastupitelstva Plzeňského kraje z června roku 2020, kdy bylo schváleno: „*Nesouhlas s umístěním hlubinného úložiště jaderného odpadu na území Plzeňského kraje*“.

Náměstek hejtmána J. Bernard souhlasil s tím, že MPO v minulosti jednalo jen z pozice síly. Proto chápe potřebu pomoci občanům bydlícím přímo v lokalitě. A nelze zapomínat na dopady na široké území. Svoji pomoc vidí nejen z pozice náměstka hejtmána, ale i jako poslanec Parlamentu.

Přítomní starostové argumentovali, že míra zapojení obcí a dotčené veřejnosti do procesu rozhodování o výběru lokality je nedostatečná, spíše nulová. Též uvedli celou řadu skutečností o chybách SÚRAO při předchozích činnostech. Na ministerském postu se vystřídal třináct ministrů, každý s jinými sliby a přístupy. Starostové vysvětlovali R. Špotákovi, že za to dlouhé období nebyly nikdy předloženy ze strany MPO principy závazných kompletních pravidel a princip dobrovolnosti.

Též upozornili na snahu MPO zahájit v letošním roce další podrobné a nákladné průzkumy.

Přítomní zástupci volených samospráv žádají vedení PK o pomoc, a to hlavně v těchto bodech:

1. **Žádáme přijetí zákona, který by postavení obcí posílil a postavil na rovnoprávnou úroveň se státními institucemi.** S tím, že bez souhlasu dotčených obcí nebude na jejich správních územích úložiště radioaktivního odpadu umístěno.
2. **Žádáme, aby plánované průzkumné práce měly jasně stanovená kritéria výběru vhodného místa pro úložiště.**
3. **Žádáme, aby nebyly prováděny žádné průzkumné práce, dokud nebudou vyřešeny a zákony ošetřeny první dva body této žádosti.**

Přítomní došli ke společným závěrům:

- **Vedení Plzeňského kraje bude kontaktovat ministra MPO J. Síkela a bude s ním jednat o požadavcích a postoji obcí.**
- **Je společný zájem všech zúčastněných hájit občany a obce Plzeňského kraje.**
- **Oslovovat poslance Parlamentu ČR s podporou pozměňovacího návrhu zákona.**

Přítomní debatovali řadu otázek dané tematiky, např.:

- Jsou zde dvě roviny, ve kterých je problém. Jedna (legislativní) se týká direktivního jednání státních institucí vůči obcím a občanům. Druhá (technická) navrhovaného nenávratného způsobu ukládání.*
- Odpovědnost pro další generace. Je nutné zajistit, aby naši potomci měli možnost změnit současné rozhodnutí. Jak vypadala energetika před sto lety? A kam ji přivede vývoj za dalších sto let?*
- Možné kompenzace za souhlas s průzkumy. Jednorázové finanční vypořádání zavání kupčením. Měl by být předložen komplexní materiál dlouhodobých podpor pro dotčené území.*
- Nové technologie na budoucí využití současných „odpadů“? Nynější vyhořelé palivo je energeticky využito jen na několik procent. Předpoklad objevu nového ekonomicky reálného přepracování.*
- Období skladování, dle Atomového zákona minimálně 100.000 roků, je zcela nekontrolovatelné.*
- Rovnost komunikace na všech úrovních je ve společném zájmu naší země. Je nutný takový způsob práce při vyhledávání, při kterém si musí být všichni účastníci skutečně rovni.*
- Dalších otázek a nejasností je celá řada.*

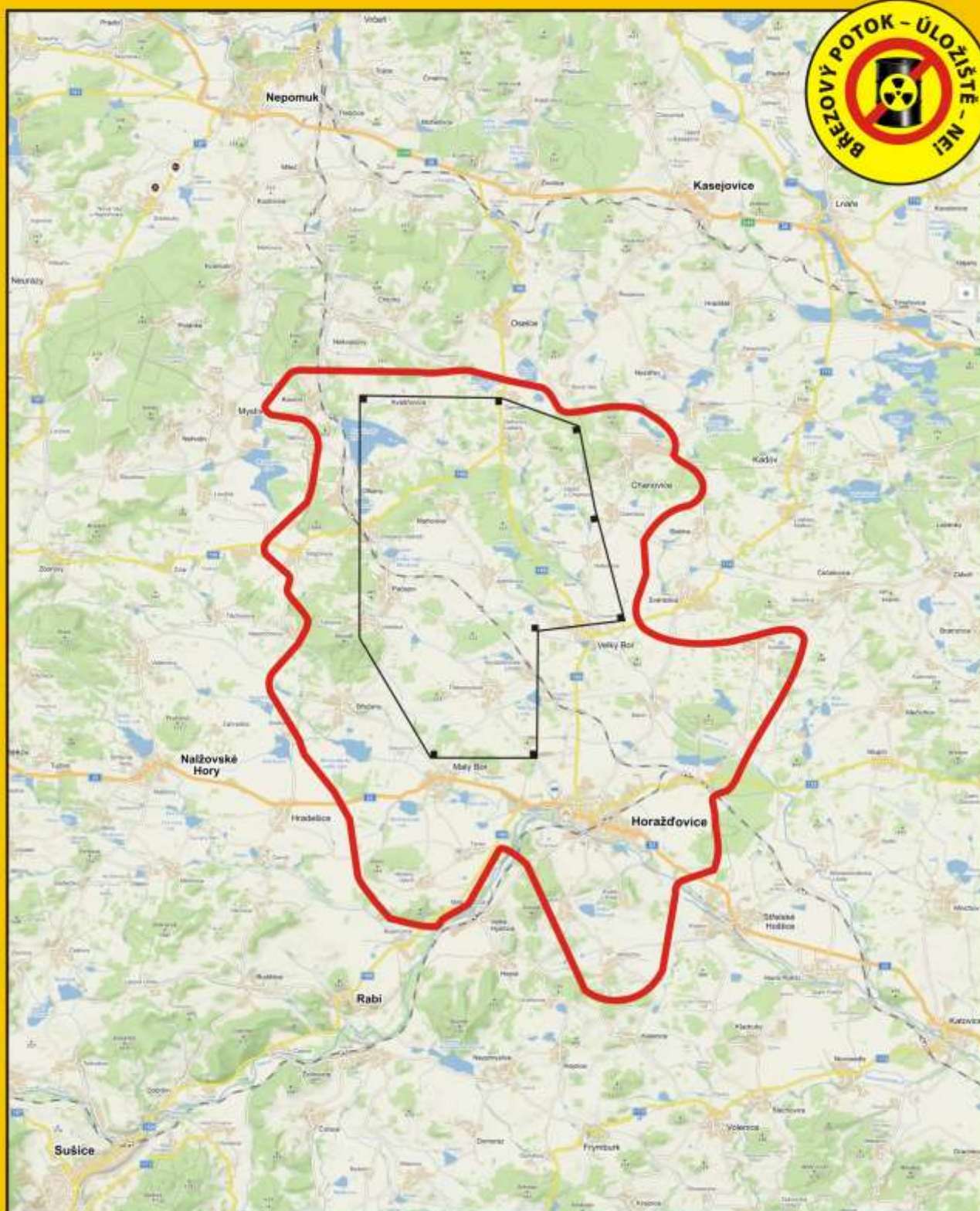
Jednání trvalo 90 minut.

Připojen pozměňovací návrh zákona.

Zapsal a foto: Petr Klásek Černický, 02/2023.

MAPA ÚZEMÍ OHROŽENÉHO HLUBINNÝM ÚLOŽIŠTĚM RADIOAKTIVNÍCH ODPADŮ TZV. „LOKALITA BŘEZOVÝ POTOK NA HORAŽĎOVICKU“

**Legenda
k mapě**

silná červená čára je
hranice správních území
dotčených obcí

černé body spojené černou
čarou je hranice polygonu
uvažovaného území dle SURAO